

GESLOTEN JEUGDZORG

TOELEIDING

Inleiding

Vanaf 1 januari 2008 is de gesloten jeugdzorg een feit. Vanaf dat moment worden de huidige civielrechtelijke jeugdigen op basis van een machtiging gesloten jeugdzorg zoveel mogelijk geplaatst in de inrichtingen voor gesloten jeugdzorg. Dat gebeurt niet zomaar. Er komt heel wat bij kijken om dit mogelijk te maken. Een van die zaken is de toeleiding ofwel het plaatsen van de jeugdige met een machtiging gesloten jeugdzorg. Om dit mogelijk te maken zijn er voor de overgangperiode (tot 1 januari 2010) afspraken gemaakt over de plaatsing van deze jeugdigen tussen de zorgaanbieders, de Sectordirectie Justitiële Jeugdinrichtingen, en de bureaus jeugdzorg. Deze zijn opgenomen in het zogenaamde plaatsingsprotocol. Dit is in overleg gegaan met het programmaministerie voor Jeugd en Gezin.

Welke jeugdigen komen in aanmerking voor de gesloten jeugdzorg?

Als er bij een jeugdige sprake is van ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen van de jeugdige of als plaatsing noodzakelijk is om de jeugdige tegen zichzelf of de buitenwereld in bescherming te nemen.

Wat gaat er vooraf aan de plaatsing?

- Bureau jeugdzorg stelt het indicatiebesluit vast voor de jeugdige. Hierin staat de gewenste zorg genoemd. Binnen bureau jeugdzorg bespreken de gezinsvoogdij-medewerker of de casemanager de mogelijkheden met de coördinator gesloten jeugdzorg.
- Bureau jeugdzorg of de raad voor de kindbescherming vraagt een machtiging gesloten jeugdzorg aan, die wordt afgegeven door de kinderrechter. Deze machtiging kan worden afgegeven voor een jeugdige die onder toezicht is gesteld of als degene die gezag over hem heeft instemt met het verblijf.
- De coördinator gesloten jeugdzorg meldt vervolgens de jeugdige aan bij afdeling Individuele Jeugdzaken van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI/IJZ) en zorgt ervoor dat het indicatiebesluit en de rechterlijke machtiging bij de aanmelding zit. Bij de aanmelding overlegt de coördinator gesloten jeugdzorg met DJI/IJZ welke zorgaanbieder het meest geschikt is voor de jeugdige.

Wie wijst de plaatsen aan?

DJI/IJZ wijst centraal de beschikbare gesloten plaats aan voor de jeugdige. Hierbij houdt IJZ zoveel mogelijk rekening met de voorkeur en het advies van bureau jeugdzorg.

Contactgegevens DJI/IJZ voor plaatsing in de gesloten jeugdzorg
Telefoonnummer: 070 8894420
Faxnummer: 070 8894419

Wie regelt het vervoer voor de jeugdige?

De plaatsvrager, ouder, familie of netwerk brengt de jeugdige naar de instelling, tenzij de coördinator gesloten jeugdzorg beveiligd vervoer noodzakelijk vindt.

Waar komen de jeugdigen terecht?

Het gesloten jeugdzorg aanbod komt gefaseerd beschikbaar. De tabel hieronder geeft een overzicht van het aanbod in de verschillende regio's.

Aanbod 2008	Locatie
Landelijke specialisaties	
Horizon 12-min	Zuid-Holland
Moeder Kind Huis	Gelderland
FOBA Harreveld	Overijssel
Regio Noord (Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel)	
Het Poortje, De Waterpoort	Groningen
Harreveld, Alexandra	Overijssel
Regio Midden (Gelderland, Flevoland, Utrecht)	
Hoenderloo Groep	Gelderland
Ottho Gerard Heldring stichting	Gelderland
Rentray Eefde	Gelderland
Regio Noord-West (Noord-Holland, Amsterdam)	
De Koppeling	Amsterdam
Regio West (Zuid-Holland, Rotterdam, Haaglanden)	
Hand in Hand	Gelderland en Zuid-Holland
Jeugdzorg Extra	Haaglanden
Regio Zuid (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg)	
Paljas Plus	Noord-Brabant
Icarus (Het Keerpunt)	Limburg
Aanbod 2009	
Landelijke specialisatie	
Den Engh	Utrecht en Noord-Brabant
Regio Midden (Gelderland, Flevoland, Utrecht)	
De Heuvelrug Lindenhorst	Utrecht

Landelijke specialisaties

Er zijn vier landelijke specialisaties:

- Horizon: voor jeugdigen onder de 12 jaar
- Forensische Observatie en Begeleidingsafdeling (FOBA): voor jeugdigen met specifieke psychiatrische problemen. Voor plaatsing op de FOBA is een advies van een psychiater nodig.
- Den Engh: voor jeugdigen met een licht verstandelijke handicap, waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke behandelaanpak.
- Het moeder kind huis: voor jonge (alleenstaande) moeders.

Kunnen de gesloten jeugdzorg-aanbieders een jeugdige weigeren?

Elke jeugdige die wordt aangemeld bij een gesloten jeugdzorgaanbieder moet worden opgenomen.

Deze acceptatieplicht van de gesloten jeugdzorgaanbieders is opgenomen in de Wet op de jeugdzorg.

Een uitzondering hierop zijn de landelijke specialisaties. Zij hoeven alleen die jeugdigen op te nemen die binnen de landelijke specialisatie vallen.

Categorieën

Jeugdigen die in aanmerking komen voor een plaats in de gesloten jeugdzorg worden ingedeeld in zeven categorieën. Hier is een prioritering in aangebracht.

De coördinator gesloten jeugdzorg van bureau jeugdzorg bepaalt in welke categorie de jeugdige valt. DJI/IJZ overlegt met de coördinator gesloten jeugdzorg in geval van twijfel over de categorie-indeling.

1. jeugdigen die slachtoffer zijn van gedwongen prostitutie (inclusief slachtoffers loverboys);
2. jeugdigen die slachtoffer zijn van een seksueel misdrijf;
3. jeugdigen die slachtoffer zijn van geestelijke of lichamelijke mishandeling;
4. jeugdigen die bescherming nodig hebben ter voorkoming van verdere escalatie tegen zichzelf;
5. jeugdigen die dreigen in de situaties 1 t/m 4 te geraken;
6. jeugdigen bij wie sprake is van politiebemoeienis ter voorkoming van verdere escalatie van geweld van de jeugdige tegen zijn/haar directe omgeving en waarbij is afgezien van aangifte en strafrechtelijke vervolging wegens bloedverwantschap of angst voor represailles;
7. jeugdigen bij wie bescherming nodig is ter voorkoming van verdere escalatie tegen de directe omgeving.

Wordt er geprioriteerd in de plaatsing van jeugdigen?

Bij het aanwijzen van een plaats aan een jeugdige wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de voorkeur en het advies van bureau jeugdzorg.

De jeugdigen die in categorie 1, 2 of 3 vallen worden als eerste geplaatst in de gesloten jeugdzorg.

Deze groep wordt beschouwd als de meest kwetsbare groep, die in principe niet meer in een JJI moet worden geplaatst. Als er geen plaats is in de gesloten jeugdzorg dan wordt afhankelijk van de situatie uitgeweken naar een JJI.

De jeugdigen uit de categorieën 4, 5, 6 en 7 worden zoveel mogelijk in de gesloten jeugdzorg geplaatst. Als hier geen plaats is worden ze in een JJI geplaatst.

Wanneer wordt een jeugdige op de wachtlijst gezet?

Op het moment dat de jeugdige aangemeld is bij DJI/IJZ wordt de jeugdige op de wachtlijst van één van de instellingen gezet. De jeugdigen uit categorie 1, 2 en 3 gaan voor op deze wachtlijst. Als het voor een jeugdige noodzakelijk is en plaatsing urgent wordt kan de selectiefunctionaris altijd afwijken van de volgorde op de wachtlijst. DJI/IJZ houdt centraal toezicht op de wachtlijsten van de inrichtingen.

Kent de gesloten jeugdzorg crisisplaatsing?

De gesloten jeugdzorg kent het begrip crisisopvang niet. De jeugdige wordt zoveel mogelijk gelijk geplaatst op de plek waar de jeugdige de beste behandeling geboden kan worden. Een acute plaatsing blijft natuurlijk wel mogelijk. Omdat bij een acute plaatsing vaak nog geen indicatiebesluit ligt, zorgt bureau jeugdzorg voor de informatie die nodig is om de jeugdige in de meest passende instelling te plaatsen.

Is er nog verschil tussen behandel en opvangplekken?

Er is binnen de gesloten jeugdzorg geen verschil tussen behandel- en opvangplaatsen. Het uitgangspunt is dat de jeugdige zoveel mogelijk gelijk geplaatst wordt op de plek waar de jeugdige de beste behandeling geboden kan worden.

Wat is het verschil in het plaatsen van jeugdigen zonder OTS?

Onder de Wet op de jeugdzorg kunnen ook jeugdigen zonder OTS in een gesloten jeugdzorginstelling geplaatst worden. Bureau jeugdzorg ondersteunt de ouders in dit traject. Voor deze jeugdigen geldt dat de ouders bepalen of het kind op de door DJI/IJZ aangewezen plek geplaatst wordt. Stemmen de ouders niet in met deze plek, dan komt de jeugdige op de wachtlijst voor de gewenste plek.

Overplaatsingen

Het kan voorkomen dat de jeugdige niet direct in de eigen regio terecht kan. De coördinator gesloten jeugdzorg kan in dat geval een overplaatsingsverzoek doen aan DJI/IJZ voor overplaatsing naar de eigen regio. Dit wordt behandeld als een nieuw verzoek. Afhankelijk van de beschikbare capaciteit wordt de jeugdige zo snel mogelijk overgeplaatst.

Vinden er nog omzettingen plaats?

Als een strafrechtelijke titel van een jeugdige wordt omgezet naar een machtiging gesloten jeugdzorg kan een jeugdige in de JJI blijven of worden overgeplaatst naar de gesloten jeugdzorg.

Trajectaanpak

De trajectaanpak staat voorop in de gesloten jeugdzorg. Dat betekent dat vanaf het moment van plaatsing al gekeken wordt naar het vervolgtraject. De jeugdige stroomt afhankelijk van zijn ontwikkeling door, scholing en werk worden hierin meegenomen. Bureau jeugdzorg en de instelling zorgen samen voor de uitwerking.

Stuurgroep toeleiding

De plaatsingsystematiek van jeugdigen binnen de gesloten jeugdzorg in de overgangperiode is een groeiproces. Er is een stuurgroep opgericht om de systematiek tijdens de overgangperiode te monitoren om tot een passend systeem te komen. Daarin zijn het programmaministerie voor Jeugd en Gezin, DJI, vertegenwoordigers van de branchecommissies bureaus jeugdzorg en gesloten jeugdzorgaanbieders en het Interprovinciaal overleg (IPO) vertegenwoordigd. Daar waar nodig wordt de systematiek die is beschreven in het plaatsingsprotocol aangepast.

*De Dienst Justitiële Inrichtingen,
programmaministerie voor Jeugd en Gezin en MO-groep
hebben dit document gezamenlijk opgesteld.*

Programmaministerie voor Jeugd en Gezin
Postbus 16166, 2500 BD Den Haag